

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2019

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

**Ενέργειες ΥΠΕΝ και ΥΠΑΑΤ για την αντιμετώπιση της
νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης**

Σε συγκεκριμένες ενέργειες έχει προχωρήσει η ελληνική κυβέρνηση προκειμένου να συμμορφωθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Απριλίου 2015 στην υπόθεση C-149/14, «Προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης».

Τα Υπουργεία Περιβάλλοντος & Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων κρίνουν σκόπιμο να ενημερώσουν για τα βήματα στα οποία έχουν προχωρήσει προς την κατεύθυνση της αντιμετώπισης του προβλήματος της νιτρορύπανσης στα ύδατα του ελληνικού χώρου, μετά την απόφαση της 7ης Μαρτίου 2019 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

1. Μέχρι την ολοκλήρωση της σύνταξης των προγραμμάτων δράσης για τις ευπρόσβλητες στα νιτρικά περιοχές, το ΥΠΑΑΤ προέβη στην έκδοση υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ Β' 1709/2015 και 2359/2015) με θέμα «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης». Ο Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής έχει ισχύ σε ολόκληρη τη χώρα και παρότι έχει κατά βάση εθελοντικό χαρακτήρα, περιλαμβάνει μια σειρά διατάξεων οι οποίες είναι αυστηρά απαγορευτικές. Οι απαγορεύσεις αφορούν:

- τον τρόπο εφαρμογής των αζωτούχων λιπασμάτων καθώς και των επεξεργασμένων υγρών ή στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων αποκλειστικά σε εδαφικούς αποδέκτες,
- την τήρηση ελάχιστων αποστάσεων από ρέματα και υδάτινους όγκους,
- την τήρηση μέγιστου ορίου ποσότητας αζώτου από κτηνοτροφικά απόβλητα με την οποία εφοδιάζονται τα εδάφη,
- την υποχρεωτική επεξεργασία των κτηνοτροφικών αποβλήτων.

Πρέπει να επισημανθεί ότι οι υποχρεωτικές διατάξεις του Κώδικα έχουν ενσωματωθεί και στο κείμενο της Πολλαπλής Συμμόρφωσης που ισχύει για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, αποτελώντας έτσι στοιχείο ελέγχου των περιβαλλοντικών προτύπων που πρέπει να τηρούν οι παραγωγοί προκειμένου να δικαιούνται τη λήψη των άμεσων ενισχύσεων του Πυλώνα I της ΚΑΠ.

2. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, μέσω της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, διέθεσε όλα τα στοιχεία από τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, τις υδρομετεωρολογικές πληροφορίες από την Εθνική Τράπεζα

Υδρολογικής & Μετεωρολογικής Πληροφορίας (ΥΠΠΕΝ/ΕΓΥ) και τα στοιχεία από το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Υδάτων στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών για την υποστήριξη της «Μελέτης για τη σύνταξη προγραμμάτων δράσης στις ευπρόσβλητες από νιτρορύπανση περιοχές». Η μελέτη, η οποία ανατέθηκε από το ΥΠΑΑΤ και εκπονήθηκε σε τέσσερα στάδια, ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2018 και στη συνέχεια ενημερώθηκε το Υπουργείο Εξωτερικών με επιστολή του Ειδικού Γραμματέα Υδάτων (11/7/2018).

Αντικείμενο της μελέτης ήταν ο καθορισμός του περιεχομένου των προγραμμάτων δράσης, προκειμένου στη συνέχεια να αποτελέσει οδηγό για τη σύνταξή τους.

3. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης προκήρυξε το 3ο τρίμηνο του 2017 τη γεωργοπεριβαλλοντική-κλιματική δράση 10.1.04 «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» του ΠΑΑ 2014-2020. Βασικός στόχος της δράσης είναι η μείωση της ρύπανσης του νερού τόσο από νιτρικά ιόντα όσο και από άλλες εν δυνάμει ρυπογόνες εισροές (φωσφορικά ιόντα, φυτοπροστατευτικά προϊόντα).

Το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής είναι οι 30 περιοχές που είναι ήδη χαρακτηρισμένες με ΦΕΚ ως ευπρόσβλητες στα νιτρικά γεωργικής προέλευσης καθώς και 7 σημαντικά υδροτοπικά συστήματα. Οι συγκεκριμένες περιοχές παρέμβασης της δράσης αποτελούν περίπου το 70% της καλλιεργήσιμης έκτασης της χώρας και περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο τις εντατικά και άρα περισσότερο επιβαρυνμένες σε εισροές νιτρικών και φωσφορικών ιόντων, φυτοπροστατευτικών προϊόντων κ.ά. καλλιεργούμενες εκτάσεις αυτής. Οι δικαιούχοι της δράσης οφείλουν να εφαρμόσουν συγκεκριμένες πρακτικές - δεσμεύσεις κατά τη διάρκεια μιας πενταετούς περιόδου.

Το ύψος των απαιτούμενων πιστώσεων για τη δράση όπως έχει αποτυπωθεί στο ΠΑΑ 2014-2020 είναι σημαντικά υψηλότερο (σχεδόν τριπλάσιο) από αυτό της προηγούμενης περιόδου, δηλαδή του ΠΑΑ 2007-2013. Με την πρόσκληση που εκδόθηκε στα τέλη του 2017, εντάχθηκαν στη δράση 4.169 δικαιούχοι, με συνολική έκταση 85 χιλιάδες εκτάρια γεωργικής γης και συνολικό προϋπολογισμό 254.627.000 ευρώ.

4. Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΠΕΝ σε συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΑΑΤ ολοκληρώνει εντός του πρώτου τετραμήνου του 2019 την έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης η οποία θα περιλαμβάνει τα Προγράμματα Δράσης για τη μείωση της νιτρορύπανσης των υδάτων από γεωργική προέλευση. Ειδικότερα, στην ΚΥΑ θα διασαφηνίζονται οι απαιτήσεις για την εξάλειψη των παραγόντων που συμβάλλουν στη ρύπανση των υδάτων των γεωργικών περιοχών και οι υποχρεώσεις των καλλιεργητών. Στην κατεύθυνση αυτή θα προταθούν δράσεις για έλεγχο των γεωργικών πρακτικών που πιθανά συμβάλλουν στη νιτρορύπανση όπως και μέτρα πρόληψης για τις μη ευπρόσβλητες περιοχές.

Με την ολοκλήρωση του τέταρτου βήματος η Ελλάδα θα συμμορφωθεί πλήρως με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, αποφεύγοντας έτσι την επιβολή κυρώσεων.

Ιστορικό

Τον Απρίλιο του 2015 το Δικαστήριο της ΕΕ αποφάνθηκε ότι η Ελλάδα παραβιάζει το δίκαιο της ΕΕ, επειδή δεν προστατεύει τα ύδατά της από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (C-149/14). Ωστόσο, η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος (ΓΔ) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής απέστειλε επιστολή στις 15.07.2015, με την οποία αναγνωρίζει την πληρότητα συμμόρφωσης των ελληνικών αρχών ως προς το σκέλος της απόφασης του Δικαστηρίου που αφορά τον ορισμό Ευπρόσβλητων Περιοχών στη Νιτρορύπανση.

Στη συνέχεια η Επιτροπή στις 7 Μαρτίου του 2019 κάλεσε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να επιβάλει ημερήσια χρηματικές ποινές με τη μορφή κατ' αποκοπή ποσού ύψους 2.639,25 ευρώ και ημερήσια χρηματική ποινή ύψους 23.753,25 ευρώ ανά ημέρα από την ημέρα έκδοσης της απόφασης έως ότου επιτευχθεί πλήρης συμμόρφωση με τους ενωσιακούς κανόνες.